

Education Movement

Implementing Multiple Mini-Interview in Thai Health Science Schools

จากเนื้อหาที่ท่านผู้อ่านได้รับทราบจากในวารสารฉบับนี้ คงจะทำให้ผู้อ่านทุกท่านเข้าใจหลักการพื้นฐานของการคัดเลือกผู้เรียนด้วยกระบวนการ Multiple Mini-Interview (MMI) และเห็นถึงประโยชน์ของกระบวนการนี้ที่น่าจะนำไปสู่การคัดเลือกผู้เรียนที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับการศึกษาในหลักสูตรได้ดีกว่าการสอบสัมภาษณ์แบบดั้งเดิม ในบทความนี้ผมจะขอเสนอแนะแนวทางการประยุกต์ใช้ MMI อย่างมีประสิทธิภาพในบริบทของการคัดเลือกนักศึกษาเข้าในหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิตในประเทศไทยว่าควรดำเนินการอย่างไร โดยอิงจากข้อมูลเชิงวิชาการร่วมกับประสบการณ์ของผู้เขียน ซึ่งผมขอแนะนำห้ากระบวนการที่สำคัญ ดังนี้

1. ปรับเปลี่ยนการคัดเลือกนักศึกษาจากการสัมภาษณ์แบบดั้งเดิมมาเป็น MMI ให้ได้มากที่สุดที่เป็นไปได้

ข้อมูลเชิงวิชาการแสดงให้เห็นว่าการสัมภาษณ์แบบ MMI เป็นกระบวนการประเมินผลเพื่อคัดเลือกผู้เข้าศึกษาในโรงเรียนวิทยาศาสตรบัณฑิตได้ดีทั้งในด้าน validity และ reliability ผลการคัดเลือกมีความเป็นธรรม เป็นกระบวนการที่ได้รับการยอมรับจากผู้เกี่ยวข้อง แต่ต้องยอมรับว่าข้อดีเหล่านี้ ต้องแลกมาด้วยการลงทุนที่สูงกว่าการสัมภาษณ์แบบดั้งเดิม มีความยุ่งยากในการบริหารจัดการที่มากขึ้นพอสมควร ในความเห็นของผมเองเชื่อว่าโรงเรียนวิทยาศาสตรบัณฑิตในประเทศไทยควรใช้ MMI ให้มากขึ้น มาทดแทนการสัมภาษณ์เพื่อคัดเลือกผู้เข้าศึกษาในหลักสูตรแบบดั้งเดิมเป็นส่วนใหญ่ แต่จะมีข้อยกเว้นเพียงเล็กน้อยที่ผมยังเห็นว่าการทำ MMI อาจยังไม่ได้ประโยชน์คุ้มค่ากับการลงทุนนัก ขอให้อาจารย์ผู้เกี่ยวข้องพิจารณาปัจจัยต่อไปนี้อย่างรอบคอบด้วย

รศ. ดร. นพ.เชิดศักดิ์ ไอรณณิรัตน์
ผู้อำนวยการศูนย์ความเป็นเลิศด้านการศึกษาวิทยาศาสตรบัณฑิต
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

สถานการณ์ความนิยมของหลักสูตร(จำนวนผู้สมัครต่อจำนวนที่รับได้)

ในหลักสูตรที่มีผู้สมัครจำนวนมาก และมีการแข่งขันกันสูง มีผู้สมัครที่จะต้องไม่ได้รับการคัดเลือกจำนวนพอสมควร การทำ MMI จะคุ้มค่ามาก เพราะจะเป็นเครื่องมือให้อาจารย์สามารถคัดคนที่เหมาะกับการเข้าศึกษา หรือฝึกอบรมได้ตรง แต่ในทางกลับกันหากหลักสูตรมีจำนวนผู้สนใจน้อย จำนวนคนสมัครแทบจะเท่ากับจำนวนที่รับเข้าศึกษา อาจารย์ก็แทบจะคัดใครออกไม่ได้อยู่แล้ว การลงทุนทำ MMI อาจไม่ได้ประโยชน์นัก เพราะต่อให้มีข้อมูลที่เชื่อถือได้ว่าผู้สมัครคนใดเหมาะกับการเข้าศึกษาฝึกอบรมมากกว่าคนอื่น แต่สุดท้ายก็ไม่สามารถคัดผู้สมัครท่านใดออกได้อยู่ดี

กติการการคัดเลือก ความสามารถในการคัดออก

ต่อให้หลักสูตรอยู่ในสถานะที่ได้รับความนิยมสูง มีผู้สมัครเข้าเรียนมาก แต่กรรมการคัดเลือกต้องดูดีในการคัดเลือกด้วยว่า อาจารย์มีสิทธิ์คัดผู้สมัครที่มีความเหมาะสมน้อยออกจากการเข้าศึกษาหรือไม่ หากไม่สามารถคัดผู้สมัครท่านใดออกได้ การลงทุนทำ MMI ก็อาจไม่คุ้มค่า ตัวอย่างเช่น การคัดเลือกนักศึกษาเข้าในสถาบันอุดมศึกษาในระบบ TCAS (Thai University Central Admission System) หากเป็น TCAS รอบ 1 (portfolio) หรือ 2 (quota) โดยกติกาแล้ว อาจารย์สามารถคัดผู้สมัครที่น่าสนใจน้อยออกได้โดยไม่เกิดผลเสียใดๆ เพราะเมื่อผู้สมัครไม่ได้รับการคัดเลือก เขาก็สามารถไปสมัครต่อใน TCAS 3 ได้เหมือนปกติ การนำ MMI มาใช้จะเป็นประโยชน์มาก และลงทุนไม่สูง (ด้วยจำนวนผู้สมัครที่มีคุณสมบัติที่จะเข้าสัมภาษณ์ได้ในระบบ TCAS1 และ TCAS2 มักมีจำนวนไม่มากนัก) แต่ในกติการการสัมภาษณ์ในรอบ TCAS3 นั้น สถาบันน่าจะมีความเสี่ยงที่จะคัดผู้สมัครออกได้น้อยมาก เนื่องจากโดยระบบแล้วมีการเลือกผู้สมัครเข้าสู่การสัมภาษณ์โดยการเรียงลำดับจากคะแนนสอบ จัดสรรตามจำนวนที่แต่ละสถาบันกำหนดไว้แล้ว และแต่ละสถาบันก็มีความนิยมแตกต่างกัน หากมีการคัดออกในรอบนี้ ผู้สมัครจะเสียโอกาสอย่างมาก เนื่องจากตำแหน่งที่ว่างในสถาบันที่ได้รับความนิยมสูงมีผู้สมัครคนอื่นได้รับการจัดสรรเข้าไปหมดแล้ว ดังนั้นเขาจะหลุดไปอยู่ในสถาบันการศึกษาที่เขาเองอาจไม่ได้อยากเลือกมากนัก ทั้งๆที่คะแนนสอบของเขาน่าจะสามารถเข้าสู่คณะที่มีความนิยมสูงกว่าได้ สถาบันการศึกษาจึงไม่อยากจะคัดผู้สมัครท่านใดออกในรอบ TCAS3 เลย หากไม่มีเหตุผลที่ขัดต่อการเรียนอย่างรุนแรง (เช่นตรวจพบว่ามีปัญหาสุขภาพกายหรือสุขภาพจิตที่รุนแรงขัดต่อการเข้าศึกษาในหลักสูตร) ด้วยเงื่อนไขการคัดเลือกเช่นนี้ การใช้ MMI ในรอบ TCAS3 น่าจะไม่เหมาะนัก เพราะต้องลงทุนสูงมาก (จำนวนผู้สมัครรอบนี้มีจำนวนมาก) และสุดท้ายต่อให้สามารถรู้ได้ว่าผู้สมัครคนใดมีความเหมาะสมน้อยต่อการเรียน ทางกรรมการคัดเลือกก็ไม่สามารถคัดผู้สมัครท่านนั้นออกได้ เพราะในปีต่อไปเมื่อผู้สมัครรู้ว่าการเลือกเข้าเรียนคณะนี้ ต่อให้คะแนนสอบสูงพอก็มีโอกาสไม่ได้เข้าศึกษาหากสัมภาษณ์ไม่ผ่าน ผู้สมัครก็จะไม่รู้สึกปลอดภัยที่จะเลือกเรียน และอาจทำให้ความนิยมของหลักสูตรนั้นลดลงได้

หากคณะกรรมการสอบสัมภาษณ์พิจารณาปัจจัยทั้งสองข้างต้นแล้วพบว่า การลงทุนทำ MMI มีความเหมาะสม ผมสนับสนุนให้เปลี่ยนการสอบสัมภาษณ์จาก traditional interview มาเป็น MMI ครับ จะได้ผลการคัดเลือกที่มีความถูกต้อง เทียบตรง เป็นธรรมสูงครับ หากไปดูข้อมูลแนวปฏิบัติของโรงเรียนแพทย์ในประเทศ

พัฒนาแล้ว เช่น ในสหรัฐอเมริกา จะพบว่าโรงเรียนมีการใช้ MMI มากขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งผมก็คาดหวังว่าทิศทางในประเทศไทยก็ควรไปในแนวทางเดียวกัน ทั้งในการศึกษาระดับก่อนและหลังปริญญา หากกรรมการสัมภาษณ์ใดที่ไม่มั่นใจในการปรับเปลี่ยนเป็น MMI แนวปฏิบัติหนึ่งที่ที่น่าสนใจและสามารถช่วยลดแรงต้านการเปลี่ยนแปลงนี้ได้ระดับหนึ่งคือการทำ Hybrid MMI กล่าวคือ มีสถานีสอบแบบ MMI จำนวนหนึ่ง โดยยังคงมีสถานีสอบแบบ traditional interview อยู่ด้วย

2. กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินในสถานี MMI

คำถามหนึ่งที่ผมได้รับบ่อยมากในเรื่อง MMI นี้คือ สถานีสอบ MMI ที่ผมใช้วัดอะไรบ้าง สอบอะไรบ้าง ผมเข้าใจว่าเป็น practical points ที่สำคัญแต่การตอบคำถามนี้ไม่ตรงไปตรงมา ประเด็นสำคัญคือ แต่ละหลักสูตรมีความต่างกัน ลักษณะของนักศึกษาที่หลักสูตรต้องการน่าจะมีความต่างกันด้วย โดยทั่วไปแล้ว ลักษณะพื้นฐานที่ทุกหลักสูตรต้องการเหมือนกัน จะสามารถคัดได้ด้วยกระบวนการอื่นก่อนมาถึงการสอบสัมภาษณ์ MMI แล้ว เช่น มีระดับความรู้ ระดับสติปัญญาสูงพอที่จะเรียนได้ เราก็ใช้การสอบข้อเขียนมาช่วย แต่ MMI จะช่วยคัดเลือกผู้มีความเหมาะสมจากคุณลักษณะที่มักมีความจำเพาะเจาะจงกับหลักสูตร ผมจึงมีประเด็นฝากให้อาจารย์ผู้กำหนด test specification ของการสอบ MMI สองประเด็น

2.1 หากมีการคัดกรองผู้มีสิทธิ์เข้าสัมภาษณ์ MMI ด้วยคะแนนสอบข้อเขียนมาแล้ว สิ่งที่อาจารย์วัดในสถานี MMI ไม่ควรวัดซ้ำในสิ่งที่ประเมินจากคะแนนสอบข้อเขียนได้ กล่าวคือ อาจารย์ต้องมั่นใจแล้วว่าทุกคนที่มาเข้าสถานีสอบ MMI มีความรู้พื้นฐานระดับสติปัญญาที่ดีพอที่จะเรียนในหลักสูตรได้ แต่เราจะมาคัดเลือกว่าใครจะได้เข้าเรียนด้วยคุณสมบัติอื่นที่นอกเหนือไปจากนั้น หากมีการประเมินสิ่งที่อยู่ในข้อสอบข้อเขียนซ้ำ หรือเอาคะแนนข้อสอบข้อเขียนมาใช้ตัดสินร่วมกับคะแนนสัมภาษณ์ MMI อีก จะเป็นการเพิ่มปริมาณงานของกรรมการสอบ และลดความตรง (validity) ของผลการสอบ MMI

2.2 แต่ละหลักสูตรพึงวิเคราะห์คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษาที่เหมาะสมกับหลักสูตรอย่างดี และใช้คุณสมบัติดังกล่าวไปกำหนดสิ่งที่จะประเมินในแต่ละสถานี MMI ซึ่งไม่จำเป็นที่จะต้องเหมือนกันกับหลักสูตรอื่น หากหลักสูตร A เน้นการพัฒนา นักวิจัย ทักษะและทัศนคติของผู้เข้าศึกษาที่หลักสูตรต้องใช้คัดเลือก ก็จะมีสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัย อยู่เยอะ ในขณะที่หลักสูตร B เน้นการทำงานในชุมชน ทักษะและทัศนคติของผู้เข้าศึกษาที่หลักสูตร B จะประเมินในสถานี MMI ย่อมแตกต่างไปจากหลักสูตร A สิ่งที่คุณจัดสอบ MMI พึงดำเนินการคือต้องมีคณะกรรมการที่มีความหลากหลายมาช่วยกันคิด วิเคราะห์ และออกแบบ test specification table ร่วมกัน ก่อนที่จะไปจัดทำรายละเอียดในแต่ละสถานีสอบ

3. พัฒนาบุคลากรเพื่อประเมิน MMI

การสอบ MMI มีการใช้บุคลากรมาช่วยเยอะมาก ใช่ว่าบุคลากรทุกคนจะมีความแคล่วคล่องในหน้าที่ที่ต้องทำในกิจกรรม MMI โดยอัตโนมัติ สถาบันการศึกษาที่มีนโยบายจะใช้ MMI จึงควรมีการวางแผนดำเนินการพัฒนาทักษะที่เกี่ยวข้องให้กับบุคลากรด้วย เช่น ผู้ป่วยมาตรฐาน (standardized patient) ซึ่งอาจต้องมารับบทบาทเป็นผู้ป่วย หรือ เพื่อนร่วมงาน และแสดงให้เห็นได้ตามมาตรฐานในทุกครั้ง, อาจารย์ที่ต้องกำหนดสถานการณ์ที่จะประเมิน สร้างโจทย์ สร้างใบประเมิน และให้คะแนนอย่างเป็นมาตรฐาน, ทีมงานสนับสนุนที่ต้องวางระบบงาน จัดอุปกรณ์ และเครื่องมือทาง IT ที่จะมาอำนวยความสะดวกในการจัดสอบ เป็นต้น หากสถาบันมีการพัฒนาทีมที่จะจัดทำ MMI ได้ดี การจัดสอบ MMI จะทำได้ด้วยความราบรื่น

4. ใช้เทคโนโลยีมาสนับสนุน MMI ให้มากขึ้น

ปัจจุบันเทคโนโลยีมีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็วมาก เทคโนโลยีหลายอย่างมีศักยภาพที่จะนำมาปรับใช้เพื่อประเมินคุณสมบัติของผู้สมัครว่าเหมาะสมที่จะเข้าเรียนหรือไม่ ซึ่งเทคโนโลยีเหล่านี้มีตั้งแต่ราคาไม่สูงมาก ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ไม่ซับซ้อนมาก ไปจนถึงเทคโนโลยีที่ต้องลงทุน และมีการเตรียมบุคลากรมาดูแล เช่น การทำ AR (Augmented Reality), VR (Virtual Reality) มีความเป็นไปได้สูงกว่าการสอบ MMI จะมีประสิทธิภาพสูงขึ้น และมี validity สูงขึ้นหากมีการนำเทคโนโลยีมาช่วยในการประเมินมากขึ้น ในปัจจุบันมีหลายสถาบันที่เริ่มทำ virtual MMI คือสัมภาษณ์ MMI ผ่านระบบ internet ชนิดที่ผู้สัมภาษณ์และผู้ถูกสัมภาษณ์อยู่กันคนละที่ ซึ่งช่วยให้การสอบมี flexibility สูงขึ้น ลดภาระค่าใช้จ่ายและความยุ่งยากในการเดินทาง แต่ต้องแลกมาด้วยความยุ่งยากในการบริหารจัดการทางเทคโนโลยีในการเชื่อมต่อ internet ซึ่งหากทางสถาบันสามารถบริหารจัดการให้เกิดระบบ online connection ที่มีความเสถียรได้ตลอดระยะเวลาของ MMI ในอนาคตมีความเป็นไปได้ว่าจะมีการทำ online MMI มากขึ้น

5. พัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับคุณลักษณะของผู้เรียน

การสัมภาษณ์ MMI ได้รับการพัฒนาขึ้นด้วยความตระหนักว่า การศึกษาและปฏิบัติงานทางการแพทย์และสาธารณสุขให้ประสบผลสำเร็จได้นั้น การมีความรู้พื้นฐาน (knowledge) นั้นไม่เพียงพอ แต่ต้องการคุณลักษณะอื่นๆอีกหลายอย่าง การพัฒนาแนวทางการประเมินคุณสมบัติเหล่านี้ให้ผู้สมัครเข้าศึกษาให้ถูกต้องเที่ยงตรง และเป็นธรรม จึงนำมาสู่รูปแบบการสัมภาษณ์ MMI อย่างไรก็ตามการคัดเลือกผู้ที่เหมาะสมตามแนวทาง MMI เป็นเพียงส่วนหนึ่งของการตอบโจทย์ในเรื่องนี้ องค์ประกอบที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งที่ไม่ควรมองข้าม คือ กระบวนการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรที่จะส่งเสริมศักยภาพในผู้เรียนเหล่านี้ด้วย สิ่งที่ผมรู้สึกเสียดายมากในหลายหลักสูตรที่มีการคัดเลือกผู้เรียนด้วยวิธี MMI คือ ไม่มีการพัฒนาหลักสูตรมารองรับที่ดีพอ อุตสาหกรรมการคัดเลือกผู้เข้าศึกษาที่ไม่เพียงมีความรู้ดี แต่มีทักษะที่ดีอื่น ๆ ด้วย เช่น ความเป็นผู้นำ ทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงานเป็นทีม แต่สุดท้ายก็เข้ามาเรียนในหลักสูตรที่ส่งเสริมให้นักศึกษาท่องจำเนื้อหาไปทำข้อสอบปรนัยไม่ต่างจากเดิม ศักยภาพเหล่านี้ไม่ได้รับการส่งเสริม สุดท้ายก็ได้บัณฑิตที่ไม่ได้ดีไปกว่าระบบการคัดเลือกแบบเดิม ๆ หากหลักสูตรใดทำการคัดเลือกผู้เข้าศึกษาด้วยวิธีการ MMI แล้วจะประเมินว่าการคัดเลือกวิธีนี้ดีกว่าวิธีการสัมภาษณ์แบบเดิม (ที่ลงทุนต่ำกว่า) หรือไม่ โดยการวัดสัมฤทธิ์ผลของการศึกษาด้วยวิธีการแบบดั้งเดิม (คือสอบวัดความจำ ตัดสินกันด้วย GPA) ก็น่าจะได้ข้อสรุปว่า MMI ไม่ได้ดีไปกว่าการสัมภาษณ์แบบเดิมเลย ศักยภาพของ MMI ที่จะเหนือกว่าการสัมภาษณ์แบบดั้งเดิมนั้น จะเห็นผลได้ ต้องการการปรับเปลี่ยนแนวทางการจัดการเรียนการสอน และการวัดผลการศึกษาในหลักสูตรที่ต่างไปจากวิธีการเดิม ๆ ด้วย

แนวทางการพัฒนาการสัมภาษณ์แบบ MMI ตามแนวทางทั้งห้าประการข้างต้น เป็นแนวทางที่ผมเชื่อว่าเป็นประเด็นสำคัญต่อการพัฒนาระบบการศึกษาวิทยาศาสตร์สุขภาพในบริบทของประเทศไทย และเป็นแนวทางที่ในช่วงเวลาที่ผมได้มีโอกาสดำเนินงานด้าน MMI ใช้ในการทำงานอย่างต่อเนื่อง และต้องยอมรับว่าบางแนวทางก็เป็นสิ่งที่ท้าทายซึ่งอาจต้องใช้เวลาในการดำเนินการพอสมควร หากอาจารย์ท่านใดประสบปัญหาในการดำเนินการ MMI ในด้านใด สามารถติดต่อขอรับคำปรึกษาจากศูนย์ SHEE ผ่านระบบ SHEE consult ได้เสมอจนกระทั่งผมและทีมงานของ SHEE ยินดีช่วยทุกท่านเสมอครับ

